

**Турлова Ю. А.,**  
доктор юридичних наук,  
начальник відділу підготовки прокурорів з проблем кваліфікації кримінальних правопорушень  
Інституту спеціальної підготовки  
Національної академії прокуратури України

## ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ ТА ЙОГО ВИДІВ

### SOME ISSUES OF THE DEFINITION OF MISDEMEANOR OFFENSE AND ITS TYPES

З 1 січня 2020 року набуває чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 року №2617-VIII, яким, окрім іншого, внесено зміни до Кримінального кодексу України (далі – КК України) та в Україні запроваджено інститут кримінальних проступків.

Актуальність теми полягає в тому, що зараз є необхідність подальшого дослідження інституту кримінальних проступків та його впровадження в практичну діяльність органів досудового розслідування.

Метою цієї статті є аналіз вказаного Закону в частині внесення змін до КК України, зокрема змін, якими в Україні запроваджено інститут кримінальних проступків, видів кримінальних проступків (за об'єктом посягання), законодавчих ініціатив щодо відтермінування набрання чинності вказаного Закону.

У статті наводяться види кримінальних проступків (за об'єктом посягання) за оновленим кримінальним законодавством. Зокрема, до кримінальних проступків віднесено такі поширені злочини, як «Умисне легке тілесне ушкодження» (ст. 125 КК України), «Побої і мордування» (ч. 1 ст. 126 КК України), «Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей» (ст. 164 КК України), «Крадіжка» (ч. 1 ст. 185 КК України), «Шахрайство» (ч. 1 ст. 190 КК України), «Незаконне полювання» (ч. 1 ст. 248 КК України), «Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» (ч. 1 ст. 249 КК України), «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту» (ч. 1 ст. 309 КК України) тощо.

Також у статті зазначається, що Комітет з питань правоохоронної діяльності Верховної Ради України за результатами слухань на тему «Готовність до впровадження інституту кримінальних проступків в практичну діяльність органів досудового розслідування з 1 січня 2020 року» ухвалив 13.11.19 рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII» (щодо відтермінування часу вступу в дію), р. № 2155 за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому щодо відтермінування набрання чинності Закону України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», визначивши дату набрання ним чинності з 01 липня 2020 року.

Таким чином, необхідно розуміти сутність поняття кримінального проступку та його видів за оновленим законодавством, що і є метою нашої статті.

**Ключові слова:** кримінальне правопорушення, злочин, кримінальний проступок, види кримінальних проступків.

On January 1, 2020, Law of Ukraine No. 2617-VIII «On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Simplification of Pre-Trial Investigation of Certain Criminal Offense Categories» dated November 22, 2018 comes into effect; this Law, inter alia, amends the Criminal Code of Ukraine (hereinafter – Ukraine’s CC) and introduces the institute of misdemeanor offenses in Ukraine.

The relevance of this topic stems from the fact that today there is a need for a further research of the misdemeanor offense institute and its introduction into the practice of pre-trial investigation bodies.

The purpose of this article is to analyze this Law as regards amendments to Ukraine’s CC, in particular, the amendments introducing the institute of misdemeanor offenses in Ukraine, types of misdemeanor offenses (by the target of misdemeanor), and legislative initiatives regarding the postponement of the date upon which this Law should become effective.

The article presents the types of misdemeanor offenses (by the target of misdemeanor) according to the updated criminal legislation. In particular, misdemeanor offenses include such wide-spread crimes as referred to in Article 125 of Ukraine’s CC “Intentional light bodily injury”, part 1, Article 126 of Ukraine’s CC “Beatings and torture”, Article 164 of Ukraine’s CC “Evasion of alimony for maintenance of children”, part 1, Article 185 of Ukraine’s CC “Theft”, part 1, Article 190 of Ukraine’s CC “Fraud”, part 1, Article 248 of Ukraine’s CC “Illegal hunting”, part 1, Article 249 of Ukraine’s CC “Illegal engagement in fish, animal or other water extractive activity”, part 1, Article 309 of Ukraine’s CC “Illegal production, manufacture, acquisition, storage, transportation or mailing of narcotic drugs, psychotropic substances or their analogs without the purpose of sale”.

The article also notes that on 13.11.19, following the hearings titled: “Readiness to introduce the institute of misdemeanor offenses into the practice of pre-trial investigation bodies with effect from January 1, 2020”, the Committee for Law Enforcement of the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the decision to recommend to the Verkhovna Rada of Ukraine the Draft Law of Ukraine “On Amendments to Section II “Transitional Provisions” of the Law of Ukraine “On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Simplification of Pre-Trial Investigation of Certain Criminal Offense Categories” dated November 22, 2018. No. 2617-VIII” (regarding effective date postponement), No. 2155 based on results of consideration in the first reading to adopt as the basis and as it is as regards postponement of the effective date of the Law of Ukraine of November 22, 2018 No. 2617-VIII “On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Simplification of Pre-Trial Investigation of Certain Criminal Offense Categories”, having set the date on which it should become effective as July 01, 2020.

Thus, it is necessary to understand the essence of the concept of misdemeanor offense and its types according to the updated legislation, this being the result of this article.

**Key words:** criminal offense, crime, misdemeanor offense, types of misdemeanor offenses.

**Постановка проблеми.** З 1 січня 2020 року набуває чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII (далі – Закон України від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII), яким, окрім іншого, внесено зміни до Кримінального кодексу України (далі – КК України) та в Україні запроваджено інститут кримінальних проступків [1].

Водночас у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону «Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII (щодо відтермінування часу вступу в дію)», р. 2155 [2]. Зокрема, суб'єктом законодавчої ініціативи – народним депутатом України І.П. Фрісом, пропонується відтермінування часу вступу в дію Закону України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII до 1 січня 2021 року.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України замість відтермінування набрання чинності Законом України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII запропонувало розглянути можливість прийняття щодо цього Закону більш радикального рішення, а саме рішення про визнання його таким, що втратив чинність [3].

У Комітеті Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності відбулися слухання на тему: «Готовність до впровадження інституту кримінальних проступків в практичну діяльність органів досудового розслідування з 1 січня 2020 року». Під час обговорення висловлювалися різні думки щодо необхідності відтермінування набрання чинності Законом України від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII. Зокрема, Генеральна прокуратура України зазначала, що для вирішення всіх проблемних аспектів необхідно відтермінувати набрання чинності вищезазначеним Законом на 6 місяців. Національною поліцією України під час парламентських слухань було повідомлено про трьохмісячний строк, необхідний для підготовки до імплементації інституту кримінальних проступків.

За результатами вказаних слухань Комітетом Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності ухвалено 13 листопада 2019 року рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII (щодо відтермінування часу вступу в дію)», р. № 2155 за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і загалом щодо відтермінування набрання чинності Закону України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII, визначивши дату набрання ним чинності з 01 липня 2020 року [4].

З огляду на викладене є необхідність подальшого дослідження інституту кримінальних проступків та його впровадження в практичну діяльність органів досудового розслідування.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Інститут кримінальних проступків був предметом наукових досліджень таких вчених, як Є.Р. Азарян, А.О. Байда, Д.О. Балобанова, Н.Л. Березовська, В.І. Борисов, Я.М. Брайнін, І.М. Горбачова, Ю.В. Гродецький, Л.М. Демидова, М.М. Дмитрук, Ю.Ю. Коломієць-Капустіна, С.Ф. Константинов, В.М. Куц, А.С. Макаренко, Н.М. Мирошніченко, В.О. Навроцький, Н.А. Орловська, О.В. Острогляд, В.В. Сокурєнко, В.Я. Тацій, В.О. Туляков, В.І. Тютюгін, Г.В. Федотова, П.Л. Фріс, М.І. Хавронюк та інших відомих вчених.

Водночас, враховуючи важливість праць зазначених авторів, на наш погляд, дослідження сучасного розуміння визначення кримінального проступку, його видів з урахуванням останніх законодавчих змін та їх впровадження в практичну діяльність органів досудового розслідування, є актуальним і потребує подальшого ґрунтовного вивчення, що і є **метою нашої статті**.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Слід зазначити, що класифікація кримінальних правопорушень на нормативному рівні була запроваджена ще в Концепції реформування кримінальної юстиції України у 2008 році [5].

Відповідно до цієї Концепції основними завданнями було визначено гуманізацію кримінального законодавства; реформування процедури досудового розслідування; розвиток інституту пробачії та розширення застосування відновних процедур і примирення тощо.

Також визначено основні критерії розмежування кримінальних правопорушень на злочин та проступок, а саме: ступінь небезпеки та правові наслідки кримінально караного діяння для особи, суспільства і держави; практика застосування кримінального та адміністративного законодавства; міжнародний досвід захисту людини, суспільства і держави від злочинів та проступків.

У вказаній Концепції до категорії кримінальних проступків запропоновано було віднести: окремі діяння, що за чинним КК України належать до злочинів невеликої тяжкості, які, відповідно до політики гуманізації кримінального законодавства, будуть визнані законодавцем такими, що не мають значного ступеня суспільної небезпеки; передбачені чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення діяння, які мають судову юрисдикцію і не є управлінськими (адміністративними) за своєю суттю (дрібне хуліганство, дрібне викрадення чужого майна тощо).

Також зазначалось, що кримінальні проступки мають бути об'єднані в новий Кодекс України про кримінальні проступки. За їх вчинення можуть бути передбачені стягнення у виді короткострокового позбавлення волі, штрафу у певному обмеженому розмірі, позбавлення спеціальних прав, залучення

до обов'язкових робіт тощо, а також застосовуватись спеціальна конфіскація. Вчинення кримінальних проступків не матиме таких правових наслідків, як судимість.

Понад 10 років у науковому колі та серед практичних працівників тривали дискусії щодо запровадження інституту кримінальних проступків, визначення дефініції «кримінальний проступок», видів кримінальних проступків, кримінально-правових заходів за вчинення кримінального проступку тощо, респонувались численні законопроекти, які стосувались введення інституту кримінальних проступків, які так і не були прийняті за основу та в цілому [6; 7; 8; 9; 10].

Авторським колективом під керівництвом В.О. Тулякова було підготовлено модельний проект Кримінального кодексу України щодо запровадження інституту кримінальних проступків [10].

Як зазначено вище, у листопаді 2018 року Верховною Радою України нарешті прийнято Закон України від 22 листопада 2018 р. №2617-VIII, проте досі тривають дискусії щодо готовності до впровадження інституту кримінальних проступків у практичну діяльність органів досудового розслідування з 1 січня 2020 року.

Проаналізуємо зміни, які внесені цим Законом до КК України.

Відповідно до цих змін викладено в новій редакції статті 12 КК України «Класифікація кримінальних правопорушень» та встановлено види кримінальних правопорушень (кримінальні проступки та злочини), надано їх визначення.

Термін «кримінальне правопорушення» є узагальнюючим поняттям, який охоплює як злочини (незалежно від ступеня їх тяжкості), так і кримінальні проступки.

Згаданим Законом також викладено в новій редакції ст. 11 КК України «Поняття кримінального правопорушення» та визначено, що кримінальним правопорушенням є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення.

У новій редакції статті 12 КК України міститься визначення, що є кримінальним проступком, а саме передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (не більше 51 тис. грн.) або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

Злочини поділяються на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі.

Нетяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (не більше 170 тис. грн.) або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

Тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподат-

ковуваних мінімумів доходів громадян (не більше 425 тис. грн.) або позбавлення волі на строк не більше десяти років.

Особливо тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (понад 425 тис. грн.), позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

Згідно із вказаними змінами визначено також види кримінальних проступків (за об'єктом посягання).

Кримінальні проступки проти життя та здоров'я особи (ст. 125 «Умисне легке тілесне ушкодження» КК України; ч. 1 ст. 126 «Побої і мордування» КК України; ч. 1 ст. 129 «Погроза вбивством» КК України; ст. 132 «Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби» КК України; ч. 4 ст. 134 «Незаконне проведення абортів або стерилізації» КК України; ч. 1 ст. 139 «Ненадання допомоги хворому медичним працівником» КК України; ч. 1 ст. 144 «Насильницьке донорство» КК України).

Кримінальні проступки проти волі, честі та гідності особи (ч. 1 ст. 150 «Експлуатація дітей» КК України).

Кримінальні проступки проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (ч. 1, ч. 2 ст. 154 «Примушування до вступу в статевий зв'язок» КК України).

Кримінальні проступки проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (ч. 1 ст. 159 «Порушення таємниці голосування» КК України; ч. 1 ст. 160 «Підкуп виборця, учасника референдуму» КК України; ч. 1 ст. 162 «Порушення недоторканності житла» КК України; ч. 1 ст. 163 «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер» КК України; ст. 164 «Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей» КК України; ст. 165 «Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків» КК України; ч. 1 ст. 168 «Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння)» КК України; ст. 171 «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів» КК України; ч. 1 ст. 172 «Грубе порушення законодавства про працю» КК України; ст. 173 «Грубе порушення угоди про працю» КК України; ст. 174 «Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку» КК України; ч. 1 ст. 175 «Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат» КК України; ч. 1 ст. 182 «Порушення недоторканності приватного життя» КК України; ч. 1 ст. 183 «Порушення права на отримання освіти» КК України; ст. 184 «Порушення права на безоплатну медичну допомогу» КК України).

Кримінальні проступки проти власності (ч. 1 ст. 185 «Крадіжка» КК України; ч. 1 ст. 188-1 «Викрадення води, електричної або теплової енергії»

шляхом її самовільного використання» КК України; ч. 1 ст. 190 «Шахрайство» КК України; ст. 192 «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою» КК України; ст. 193 «Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї» КК України; ст. 195 «Погроза знищення майна» КК України; ч. 1 ст. 197-1 «Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» КК України).

Кримінальні проступки у сфері господарської діяльності (ч. 1 ст. 205 «Фіктивне підприємництво» КК України (у КК України ст. 205 виключено на підставі Закону України від 18.09.2019 № 101-IX) [11]); ст. 205-1 «Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців» КК України; ч. 1 ст. 206 «Протидія законній господарській діяльності» КК України; ч. 1 ст. 213 «Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом» КК України; ч. 1 ст. 216 «Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок» КК України; ст. 232 «Розголошення комерційної або банківської таємниці» КК України).

Кримінальні проступки проти довкілля (ч. 1 ст. 239-1 «Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель» КК України; ч. 1 ст. 239-2 «Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах» КК України; ст. 247 «Порушення законодавства про захист рослин» КК України; ч. 1 ст. 248 «Незаконне полювання» КК України; ч. 1 ст. 249 «Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» КК України; ч. 1 ст. 252 «Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду» КК України; ч. 1 ст. 253 «Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля» КК України; ст. 254 «Безгосподарське використання земель» КК України).

Кримінальні проступки проти громадської безпеки (ч. 1 ст. 268 «Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини» КК України).

Кримінальні проступки проти безпеки виробництва (ч. 1 ст. 271 «Порушення вимог законодавства про охорону праці» КК України; ч. 1 ст. 272 «Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою» КК України; ч. 1 ст. 275 «Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд» КК України).

Кримінальні проступки проти безпеки руху та експлуатації транспорту (ч. 1 ст. 276 «Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту» КК України; ч. 1 ст. 279 «Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства» КК України; ч. 1 ст. 280 «Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків» КК України; ч. 1 ст. 281 «Порушення правил повітряних польотів» КК України;

ч. 1 ст. 282 «Порушення правил використання повітряного простору» КК України; ч. 1 ст. 283 «Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда» КК України; ст. 284 «Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха» КК України; ст. 285 «Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден» КК України; ст. 286-1 «Керування транспортними засобами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції» КК України; ст. 290 «Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу» КК України).

Кримінальні проступки проти громадського порядку та моральності (ст. 293 «Групове порушення громадського порядку» КК України; ст. 295 «Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку» КК України; ч. 1 ст. 296 «Хуліганство» КК України; ч. 1 ст. 298 «Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини» КК України; ч. 1 ст. 298-1 «Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду» КК України; ч. 1 ст. 299 «Жорстоке поводження з тваринами» КК України; ч. 1 ст. 302 «Створення або утримання місць розпусти і звідництво» КК України).

Кримінальні проступки у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення (ч. 1 ст. 309 «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту» КК України; ч. 1 ст. 310 «Посів або вирощування снотворного маку чи конопель» КК України; ч. 1 ст. 311 «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів» КК України; ч. 1 ст. 319 «Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин» КК України; ч. 1 ст. 323 «Спонування неповнолітніх до застосування допінгу» КК України).

Кримінальні проступки у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (ст. 335 «Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу» КК України; ст. 337 Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів КК України).

Кримінальні проступки проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів (ст. 339 «Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні» КК України; ч. 1 ст. 342 «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб» КК України; ст. 343 «Втру-

чанья в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця» КК України; ч. 1 ст. 350 «Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок» КК України; ст. 351 «Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради» КК України; ст. 351-1 «Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати» КК України; ст. 351-2 «Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» КК України; ч. 1 ст. 353 «Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи» КК України; ч. 1 ст. 355 «Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань» КК України; ст. 356 «Самоправство» КК України; ч. 1, ч. 3 ст. 357 «Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження» КК України; ч. 1, ч. 2, ч. 4 ст. 358 «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів» КК України; ст. 360 «Умисне пошкодження ліній зв'язку» КК України).

Кримінальні проступки проти правосуддя (ч. 1 ст. 371 «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» КК України; ч. 1 ст. 381 «Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист» КК України; ч. 1 ст. 384 «Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу» КК України; ч. 1 ст. 385 «Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків» КК України; ст. 386 «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань

чи висновку» КК України; ст. 387 «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування» КК України; ст. 389 «Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі» КК України; ст. 389-1 «Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості» КК України; ст. 390-1 «Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників» КК України; ст. 395 «Порушення правил адміністративного нагляду» КК України; ст. 397 «Втручання в діяльність захисника чи представника особи» КК України; ст. 400-1 «Представництво в суді без повноважень» КК України).

Кримінальні проступки проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення) (ч. 1 ст. 412 «Необережне знищення або пошкодження військового майна» КК України; ч. 1 ст. 435 «Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею» КК України).

Кримінальні проступки проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст. 445 «Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала» КК України).

**Висновки.** Запровадження інституту кримінальних проступків у практичну діяльність органів досудового розслідування залишається актуальним питанням. У статті розглянуто деякі питання визначення кримінального проступку та його видів за оновленим законодавством. Органи досудового розслідування, прокурор у своїй діяльності, з урахуванням останніх законодавчих змін, повинні розуміти поняття «кримінальний проступок», види кримінальних проступків, особливості досудового розслідування кримінальних проступків та розгляду відповідних проваджень у суді першої інстанції, а отже – інститут кримінальних проступків потребує подальших ґрунтовних досліджень.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 06.11.2019).
2. Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 №2617-VIII (щодо відтермінування часу вступу в дію): Проект Закону від 18.09.2019 №2155. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=66893](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66893) (дата звернення: 08.11.2019).
3. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України від 12.11.2019 на проект Закону України «Про внесення змін до Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 №2617-VIII (щодо відтермінування часу вступу в дію). URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=66893](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66893) (дата звернення: 18.11.2019).
4. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 13.11.2019. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=66893](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66893) (дата звернення: 18.11.2019).
5. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Указ Президента України від 8.04.2008 № 311/2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008> (дата звернення: 04.11.2019).
6. Куц В.М. Впровадження кримінального проступку та кримінальної відповідальності юридичних осіб – важливі напрями розвитку кримінального права України. *Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. Харків : Право, 2012. С. 192–195.
7. Тасій В.Я., Тютюгін В.І., Гродецький Ю.В., Байда А.О. Ще одна спроба «гуманізації» кримінального законодавства України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. № 1(2). С. 312–330.
8. Демидова Л.М. Кримінальний проступок як кримінально-процесуальна новела і кримінально-правова проблема / Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія / за заг. ред. Ю.П. Аленіна. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 1148 с.

9. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків: проект Закону України від 03.03.2012 № 10146 URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=42733](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42733) (дата звернення: 25.10.2019).

10. Кримінальний проступок у доктрині та законодавстві: монографія / авт. кол. : В.О. Туляков, Г.П. Пімонов, Н.І. Мітричан та ін. / за заг. ред. В.О. Тулякова. Одеса : Юридична література, 2012. 424 с.

11. Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес: Закон України від 18.09.2019 № 101-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/101-20> (дата звернення: 31.10.2019).